

09.06.2022

5500/S/9991/20

Asia:

- 1 ESITUTKINTALAIN 3:3.2 TARKOITTAMA SELVITYS
MA 20.01.2020 - PE 13.03.2020
HELSINKI

Tapahtuma-aika:
Paikkakunta:

MA 20.01.2020 - PE 13.03.2020
HELSINKI

Tapauspäätös:

ASIA: 1 09.06.2022 JOKINEN, TEEMU
RIKOSTARKASTAJA

Asiassa ei ole syytä epäillä rikosta, esitutkintaa ei toimiteta
Tutkinta päätetty.
ETL 3:3.1

Perustelu ja sovellettavat
lainkohdat:

Esitutkintaviranomaisen on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muuten on syytä epäillä, että rikos on tehty. (Esitutkintalaki 3 luku 3 § 1 momentti)

Rikosta on syytä epäillä, kun asioita huolellisesti harkitseva ihminen havaintojensa perusteella päätyy tällaiseen tulokseen (HE 14/1985). Pelkkä väite rikoksen tapahtumisesta ei riitä syytä epäillä -kynnyksen ylittymiseen ja esitutkinnan aloittamiseen, vaan väitteen tueksi tarvitaan perusteltu epäily rikoksen tapahtumisesta (OKV 1002/1/1997, 1227/1/1998 ja HE 222/2010 vp, s. 177). Esitutkinnan tarkoituksena on nimenomaan rikosten tutkiminen, eikä mahdollisten muiden erimielisyyksien selvittäminen. Esitutkinnan aloittamispäätökselle on voitava esittää asianmukaiset konkreettiset perusteet (HE 222/2010 vp, s. 177).

Tutkinnanjohtaja päättää tarvittaessa siitä, toimitetaanko esitutkinta, ja päätöksen tekemiseen mahdollisesti tarvittavien seikkojen selvittämisestä. Asian selvittämiseksi tarpeellisiin esitutkintatoimenpiteisiin saadaan ryhtyä ennen tutkinnanjohtajan päätöstä. (Esitutkintalaki 3 luku 3 § 3 momentti)

TAPAHTUMA

Jaana Kavonius on tehnyt Helsingin poliisilaitokselle rikosilmoituksen eräistä Helsingin käräjäoikeuden ja muun Helsingin hovioikeuspiirin lainkäyttöhallintoon kuuluvien virkamiesten menettelystä.

Kavoniuksen rikosilmoituksen ja tutkintapyynnön mukaan kät Spolander, kät Paananen, kät Kemppi, laamanni Nurmi, jne. ovat syyllistyneet virkarikoksiin ja syrjintään, ja auttaneet Kavoniuksen vastapuolta eli Saksaa, Baarmania, jne. toimeenpanemaan prosessipetoksen, mistä seurasi Kavoniuksen mittavat taloudelliset vahingot, jne. Asiassa on tarkemmin ottaen kysymys sen selvittämisestä, miten tuomioistuimessa on sovellettu oikeudenkäymiskaaren 12 luvun säännöksiä, jne.

Asiassa on toimitettu esitutkintalain 3 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu

selvitys sen selvittämiseksi, onko asiassa syytä epäillä rikosta.

TUTKINNANJOHTAJAN PÄÄTÖS

Asiassa ei ole syytä epäillä rikosta. Esitutkintaa ei toimiteta.

PERUSTELUT

1. Asiassa saatu selvitys ja muut ilmoitukset

Tämä asia on tullut Helsingin poliisilaitokselle vireille Kavoniuksen lähettämällä sähköpostilla. Tutkintapyyntö ja sen liitteiksi oheistettu aineisto muodostaa massiivisen kokonaisuuden, ja sisältää viittauksia useisiin törkeisiin rikoslakirikosnimikkeisiin joko sellaisenaan tai osallisuusopillisten liityntöjen kautta. Tällaisia ovat esimerkiksi kidutus, avunanto törkeään petokseen, kidutus, törkeä pahoinpitely, ja tapon yritys. Tämän lisäksi Kavonius viittaa syrjintää ja tietosuojarikosta koskeviin tunnusmerkistöihin.

Asiakirja-aineistoon kuuluu mm. 10.4.2020 päivätty rikosilmoitussähköposti (4 sivua), rikosilmoitus ja korvausvaatimuskirjelmä (12 sivua), ja Helsingin hovioikeudelle osoitettu jatkokäsittelylupahakemus ja valitus Helsingin käräjäoikeuden päätöksestä (44 sivua). Kavoniuksen ilmoituksella on läheinen yhteys tutkintailmoitukseen 5500/S/9668/20, ja ilmoituksia on tästä syystä selvitetty rinnakkain.

Asiassa saatua selvitystä tai muutakaan asiaa liittyvää seikastoa ei ole tarkoituksenmukaista referoida auki, kun otetaan huomioon asian laatu. Asia on selvitetty riittävästi, jotta esitutkinnan aloittamisharkinta voidaan suorittaa.

2. Oikeusohjeita

2.1. Virkarikoksista ja harkintavallasta

Rikoslain 40 luvun 9 §:n 1 momentissa säädetään virkavelvollisuuden rikkomisen tunnusmerkistöstä seuraavasti: Jos virkamies virkaansa toimittaessaan tahallaan muulla kuin edellä tässä luvussa tai 11 luvun 9 a §:ssä säädetyllä tavalla rikkoo virkatoiminnassa noudatettaviin säännöksiin tai määräyksiin perustuvan virkavelvollisuutensa, eikä teko huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus ja muut tekoon liittyvät seikat ole kokonaisuutena arvostellen vähäinen, hänet on tuomittava virkavelvollisuuden rikkomisesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Virkavelvollisuuden rikkominen tarkoittaa sitä, että virkamies menettelee häntä sitovan velvollisuuden vastaisesti, esimerkiksi tekemällä lainvastaisen päätöksen tai toimenpiteen, tai jättämällä virkatehtävän hoitamatta. Huolimattomuudesta johtuvat virantoimituksen laiminlyönnit ovat rangaistavissa tuottamuksellisina virkarikoksina. Virkamiehen virkavelvollisuuden on perustuttava sellaisiin säännöksiin tai määräyksiin, joita virkamies on velvollinen virkatoiminnassaan noudattamaan. (Rautio, Ilkka: Rikosoikeus 2008, s.1129.) Korkeimman oikeuden mukaan virkasyyteikäytännössä on usein katsottu, että lainkäytössä esimerkiksi rangaistusminimin alittaminen,

vanhentuneesta rikoksesta tuomitseminen ja muut sen kaltaiset selvän säännöksen rikkomiset ovat virkarikoksia lähinnä tahallisuutta ja tuottamusta koskevin täsmennyksin (KKO 2017:92, perustelut, kohta 64).

Tuomarien ja päätöksentekijöiden virkavastuuta arvioitaessa on erikseen muistettava harkintavallan merkitys virkavastuun rajoitusperusteena. Virkamiehellä on usein päätöksenteossaan tietty harkintavalta soveltaa lakia ja muita päätöksentekoa ohjaavia säännöksiä. Kysymys voi olla oikeudesta ratkaista, mikä on asiassa tarkoituksenmukaista tai siitä, että säädökset edellyttävät tulkintaa ja soveltamista yksittäistapauksessa. Virkamiehen harkintavaltansa rajoissa tekemiä ratkaisuja ei voi pitää virkavelvollisuuden vastaisina. (Rautio 2008, s. 1132.)

Virkavelvollisuuksista on lähtökohtaisesti säänneltävä täsmällisesti ja tarkkarajaisesti ja niin, että käsillä oleva normi antaa riittäviä viitteitä virkavelvollisuuden sisällöstä. Asiallisesti tämä tarkoittaa harkintavaltaa sisältävien säännösten osalta yleensä sitä, että harkintavallan ylittäminen tulee olla ilmeistä, jotta se on rangaistavaa. Oikeuskäytännössä on nimenomaisesti katsottu, että esimerkiksi tuomioistuimen suorittaman näytönarvioinnin samoin kuin sen perusteella tehtävän oikeudellisen arvioinnin tulee olla ilmeisen virheellistä, jotta menettelyn voitaisiin katsoa olevan virkarikossäännöksissä tarkoitettulla tavalla edes tuottamuksellista. (KKO 2000:14, perustelut, toinen kappale; ja Viljanen, Pekka: Keskeiset rikokset 2018, s. 946).

2.2. Laillisesta esteestä

Oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 22 §:ssä säädetään seuraavasti: Jos asia on kantajan poissaolon tai muun laiminlyönnin vuoksi jätetty sillensä, mutta hänellä on ollut laillinen este, jota hän ei ole voinut ajoissa ilmoittaa, kantajalla on oikeus saattaa asia saman hakemuksen nojalla käsiteltäväksi ilmoittamalla siitä tuomioistuimelle 30 päivän kuluessa asian sillensä jättämisestä. Jollei kantaja näytä toteen laillista estettä, asiaa ei oteta tutkittavaksi.

Oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 28 §:n 1 momentissa säädetään seuraavasti: Laillinen este on sillä, joka sairauden tai yleisen liikenteen keskeytymisen vuoksi on estynyt noudattamasta kehotusta saapua tuomioistuimeen tai antaa kirjallinen vastaus taikka lausuma taikka suorittamasta hänelle oikeudenkäynnissä kuuluvaa muuta tehtävää. Jos ilmoitetaan tai muutoin tiedetään muu este, tuomioistuimen asiana on tutkia, voidaanko este hyväksyä lailliseksi.

Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että laki ei tarkemmin määrittele laillista estettä, ja sairaus ja yleinen liikenteen estyminen käsitellään lähinnä esimerkkeinä. Kirjallisuuden mukaan tuomioistuin harkitsee, voidaanko este hyväksyä lailliseksi. Sairaus ja liikenteen keskeytyminen ovat sikäli harkinnanvaraisia, että tuomioistuin yksittäistapauksittain ratkaisee, onko sairaus tai liikenne-este ollut sellainen, että puhevallan käyttämisen on katsottava laillisesti estyneen. (Lappalainen, Juha: Prosessioikeus 2008, s. 862.)

3. Saadun selvityksen merkitys tässä asiassa

Kavonius on ilmoitustiedoissaan katsonut, että oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 28 § ei jätä tuomarille harkintavaltaa, sillä lääkäri ratkaisee kysymyksen siitä, onko asianosaisella sairautta vaiko ei ja siten sen, onko hänelle laillista estettä vaiko ei. Kavoniuksen mukaan hän toimittanut tästä laillisesta esteestään lääkärintodistus-tyyppistä todistelua, ja katsoo, että kärjäjätuomarit ovat rikkoneet yksiselitteistä velvoittavaa oikeudenkäymiskaaren normia, kärjäjäoikeuden päällikkötuomarit ovat laiminlyöneet valvontavastuunsa, jne.

Oikeudenkäymiskaaren mukaan tuomioistuin tutkii, voidaanko este hyväksyä, ja sen, joka lailliseen esteeseen vetoaa, on näytettävä tämä este toteen. Säännöksen ja sen sanamuodon perusteella on siten ilmeistä, että tuomioistuimella on asiassa harkintavaltaa. Asiassa saatu selvitys ei ilmennä, että kärjäjäoikeus tai mikään muukaan instanssi olisi asiassa ylittänyt harkintavaltansa rajat tai muutoinkaan ylittänyt asiassa toimivaltansa.

Kun otetaan huomioon se, miten Kavonius on asiakokonaisuutensa ja sen olosuhteet rikosilmoituksessaan ja muussa aineistossa käsittänyt, niin tässä jutussa ei ole ylipäätään mielekästä puhua virkarikoksesta eikä mistään muustakaan rikoksesta.

4. Yhteenvedo

Tässä asiassa ei ole saatu konkreettista selvitystä Kavoniuksen subjektiivisen rikosepäilyn tueksi, ja kun otetaan huomioon asian laatu, niin tällaista konkreettista selvitystä ei ole ylipäätään saatavissa. Kavoniuksen rikosilmoitus ja tutkintapyyntö liikkuvat ilmoittajan subjektiivisten käsitysten ja rikoksia koskevien mielikuvien tasolla. Kavoniuksella ei ole ilmoituksensa johdosta sellaista oikeussuojan tarvetta, mikä olisi esitutkintaviranomaisen toimenpiteistä.

Esitutkintaa ei toimiteta tässä asiassa.

ASIANOSAISTEN HUOMIOON OTETTAVAKSI

1. Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla. Päätöksestä on mahdollisuus kannella ylimmille laillisuusvalvojille joko valtioneuvoston oikeuskanslerille tai eduskunnan oikeusasiamiehelle tai Poliisihallitukselle tai Helsingin poliisikomentajalle.
2. Tämä päätös ei vapauta mahdollisesta vahingonkorvausvelvollisuudesta.
3. Asianomistaja saa itse nostaa syytteen rikoksesta, jos esitutkintaviranomainen tai syyttäjä on päättänyt, ettei esitutkintaa toimiteta taikka että se keskeytetään, taikka lopetetaan (Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa 1 luku 14 §).

09.06.2022

5500/S/9991/20

Lisätietoja:

Teemu Jokinen
Rikostarkastaja
0295470011

Päätöksestä on ilmoitettu

☐ Asianomistaja
☐ Rikoksesta epäilty
☒ Muu *Karontus*